

Voorwoord van de voorzitter

Beste leden,

De GBB en alle Groningers hebben met het besluit van Wiebes een belangrijke overwinning geboekt. Niet dat we in één keer verlost zijn van de ellende maar er is weer zicht gekomen op een provincie zonder aardbevingen, op een nieuw perspectief. En wel op redelijk korte termijn. In vier jaar tijd wil Wiebes de gaswinning stilleggen; hooguit moet vanaf 2023 nog een verwaarloosbare hoeveelheid worden gewonnen. Hij laat ca. 500 miljard kuub in de grond zitten. Hij doet het niet alleen om morele redenen; hij heeft er een keihard financieel argument voor: als eenmaal de gaswinning zo rond de 12 miljard kuub zit, is de opbrengst aanmerkelijk gedaald. De versterkingskosten blijven echter hoog. Door de bevingsdreiging zo snel mogelijk weg te nemen, bespaar je het geld dat nodig is voor een massale versterkingsoperatie. Verder is iedereen het er nu over eens dat de NAM ook uit het versterkingsprogramma moet, net zoals ze zijn verdwenen uit de schade-afhandeling.

Zaken waar de GBB al jaren voor heeft gepleit, worden nu in snel tempo gerealiseerd. Maar we zijn er nog niet. Ten eerste zijn er twee grote onzekerheden in het beleid van Wiebes. Zo is het de vraag of alle maatregelen die Wiebes van plan is te nemen om de gaswinning omlaag te krijgen, gaan lukken. Daarnaast is het de vraag of de bevingsdreiging snel daalt als de gaswinning omlaag gaat. Beide zaken moeten we afwachten. Het is mogelijk dat er uiteindelijk toch een forse verstevigingsoperatie nodig blijkt maar we zijn het met Wiebes eens dat dit de enig juiste weg is.

Ten tweede moeten de bestaande problemen worden opgelost. Dan hebben we het niet alleen over oude en nieuwe schades maar ook over voldoende compensatie voor de schade aan de regio. Naar de mening van de GBB moet de overheid daar nog mee beginnen.

De toegezegde 50 miljoen per jaar is veel en veel te weinig.

De GBB zal zich hier in de overlegstructuren hard voor maken.

Terugkijkend op de laatste 5 jaar kunnen we zeggen dat het vorige kabinet haar tijd heeft verlummeld. Vrijwel alle maatregelen die Wiebes sinds zijn aantreden heeft genomen, had ook Kamp kunnen nemen. In plaats daarvan hield deze steeds de NAM de hand boven het hoofd en kon de winning niet omlaag omdat Nederland dan koude voeten kreeg. **De komende tijd gaat de GBB zich ervoor inzetten om dit vorige kabinet ter verantwoording te roepen.** Die parlementaire enquête zal en moet er nu komen. En ook de strafzaak tegen de NAM zet de GBB onverminderd voort. **Groningen is decennia lang onrecht aangedaan en de politiek en de NAM moeten hierover verantwoording afleggen.**

Jelle van der Knoop

Inhoud

Kabinet geeft GBB gelijk

Visie GBB op de versterkingsplannen van de NCG

Aanpassing 'spelregels' van de NAM voor de afhandeling van 'oude gevallen'

Persbericht "Lancering Erfgoedloket Groningen"

De trucs van de Olie en gasbedrijven; vervuilen en bagatelliseren

Steun vanuit onverwachte hoek

Colofon

Kabinet geeft GBB gelijk...

Op 29 maart presenteerde minister Wiebes zijn beleidsvoornemens over de gaswinning in Groningen in zijn [Kamerbrief over gaswinning Groningen](#). **De Groninger Bodem Beweging beschouwt het als een overwinning dat de minister onze belangrijkste standpunten heeft overgenomen.**

Gas terug

De minister wil de gaswinning in uiterlijk 2022 terugbrengen naar 12 miljard kuub, het niveau dat door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) in 2013 is aangemerkt als "veilig". Met aanvullende maatregelen (ombouw 53 grootgebruikers en plaatsing stikstofinstallatie) wordt in dat jaar zo mogelijk al een niveau van 4 miljard kuub bereikt en - als alles lukt - is de gaswinning dan teruggebracht naar een verwaarloosbaar niveau. Dat is een historische beslissing, want dat betekent dat na zeventig jaar de gaswinning uit het Groningenveld definitief beëindigd wordt. Er blijft dan nog circa 500 miljard kubieke meter gas (€ 50 miljard) in de grond zitten. Eerdere plannen om tot 2080 door te gaan met winnen (winningsplan NAM 2016) zijn hiermee definitief van de baan. Aan kernpunt 1 van de [GBB-visie](#) wordt hiermee invulling gegeven.

Inmiddels heeft de minister opdracht gegeven om de effecten van de verminderde gaswinning op bodembeweging in kaart te brengen. Er is nog veel onduidelijkheid over of en zo ja in welke mate nog aardbevingen zullen optreden als het gaswinningsniveau naar 12 of naar 0 gaat. Deskundigen in binnen- en buitenland spreken elkaar tegen op dit punt. De GBB heeft er onlangs in een gesprek met SodM op aangedrongen om een dergelijk onderzoek in gang te zetten, omdat onduidelijkheid hierover elke discussie over de voordelen van een verminderde gaswinning vertroebelt. De resultaten van dit onderzoek moeten medio dit jaar bekend zijn.

Pas op de plaats

Vervolgens stelt Wiebes dat hij een pas op de plaats wil maken met de versterkingsopgave. Hij erkent dat onveilige huizen versterkt moeten worden, maar meent ook dat Groningen Groningen moet blijven en massale sloop van woningen tot een enorme maatschappelijke ontwrichting leidt. De minister sluit zich hiermee aan bij ons standpunt zoals verwoord in [ons commentaar op de MJP brief van 21 november 2017 van de Nationaal Coördinator Groningen](#). De financiële prikkel voor de minister is in dit geval dat als de versterkingskosten hoger zijn dan de aardgasbaten, de winning niks meer oplevert.

Tot slot schrijft Wiebes dat het kabinet overweegt om voor de toekomst van Groningen een substantiële, meerjarige bijdrage in te stellen. Een bijdrage die niet afhankelijk wordt gesteld van de gasbaten, zoals in het regeerakkoord staat, en evenmin gekoppeld is aan de versterkingsopgave. In een [opiniestuk](#) onlangs in het Dagblad van het Noorden pleitte de GBB al voor dat laatste.

Onwennig, maar niet klaar...

Het voelt wat onwennig om ineens onze belangrijkste kernpunten verzilverd te zien door het kabinet. Wat dat betreft zijn de ontwikkelingen in de afgelopen maanden razendsnel gegaan. Het begon met de besprekingen rond het nieuwe schadeprotocol, waarin onze belangrijkste punten vrijwel allemaal zijn opgenomen, gevolgd door de verbeterde afwikkeling van de oude schadegevallen, en nu dit. Misschien is het een kwestie van wennen voor ons Groningers: **“Wij wisten wel dat we gelijk hadden, maar nu erkent Den Haag het!”** Dat zijn we al die jaren niet gewend geweest!

Zijn we er dan nu? Nee, zeker niet. Daadwerkelijke veiligheid bereiken we pas bij de volledige stopzetting van de winning. **De GBB zal dan ook met alle middelen doorstrijden om dat nóg eerder te bereiken!** Ook blijven wij hameren op een eerlijke compensatie voor de regio om bij te dragen aan verduurzaming en werkgelegenheid in Groningen. Versterking van onveilige huizen en openbare gebouwen moet doorgaan. Echte veiligheid krijgen we pas bij 0 gaswinning en tot die tijd zal versterking nodig blijven. Bij monumentale en beeldbepalende panden mogen financiële criteria geen doorslaggevend criterium zijn voor sloop. En tot slot: vermindering van de gaswinning in het Groningenveld mag geen excuus zijn om tientallen kleine velden (versneld) leeg te pompen; zeker niet met gebruikmaking van fracking.

Kortom: we blijven de gaswinning, de gevolgen voor gedupeerden en de maatregelen van de overheid kritisch volgen, te hameren op verbeteringen en, waar nodig, de strijd voort te zetten.

Niettemin smaakt de overwinning zoet!

Visie GBB op de versterkingsplannen van de NCG

Op 13 februari zette de Nationaal Coördinator Groningen zijn plannen uiteen voor de versterkingsoperatie in 2018. Het was een 'addendum' op de Meerjarenprogrammabrief van 7 december 2017. Op 19 maart, dus voor het besluit van minister Wiebes, gaf het GBB bestuur onderstaande reactie op de plannen van Hans Alders:

De GBB gaf in haar reactie op de MJP brief van 7 december aan een 'pas op de plaats' te willen

maken met de versterking.^[1] Hier houdt de GBB nog steeds aan vast. Een slecht doordachte, slecht voorbereide versterkingsoperatie die nog veel onduidelijkheden bevat, binnen kaders waarin de NAM nog een grote rol speelt, zal een enorm negatieve impact hebben en zal bovendien tot vertraging leiden door de weerstand van bewoners.

Wat betreft de versterkingsoperatie is de GBB er voorstander van dat:

- **De NPR norm waarop de versterking is gebaseerd, ontleend wordt aan actuele wetenschappelijke kennis.** Versterking moet wetenschappelijk verantwoord gebeuren.
- **Er voldoende waarborgen komen dat *aanvullende* kosten en compensatie, zowel op bewoner- als op regioniveau zijn gedekt, inclusief economische versterkingsmaatregelen.** Dit is noodzakelijk voor het draagvlak onder de bewoners.
- **Bewoners bij de versterkingsplannen worden betrokken,** zowel op woning- als wijk- en dorpsniveau. Zij moeten 'in the lead' zijn, de regie hebben. Zij worden daarbij ondersteund door expertise en in het proces van meningsvorming.
- **Er nieuwe afspraken komen over de aansturing en kaders rond de versterking.** Het behoud van het erfgoed is hierbij een belangrijk aandachtspunt. De zorgplicht van het Rijk komt hierbij nadrukkelijk naar voren.

De GBB is voorstander van een plan waarin bovenstaande wensen voldoende in zijn geborgd. Niettemin dienen acuut onveilige huizen, panden met een publiek karakter, inclusief zorginstellingen zo snel mogelijk versterkt te worden. Ook kunnen inspecties en sterkteberekeningen doorgaan, mits de kaders voor de uitvoering van de versterking worden aangepast.

Gas blijven winnen, ook op een lager productieniveau, staat garant voor het doorgaan van de bevingen. Daarom moet versterking gepaard gaan met een afbouwplan van de gaswinning binnen een zo kort mogelijke termijn.

Het bovenstaande is uitgewerkt in de zienswijze van de GBB op het addendum. Deze is te vinden op <http://www.groninger-bodem-beweging.nl/images/pdf/ZienswijzeGBBvoorNieuwsbrief-1.pdf>

[1] Zie de zienswijze van de GBB op de MJP brief van de NCG van 7-12-2017, te vinden op de website van de GBB: <http://www.groninger-bodem-beweging.nl/images/pdf/Commentaar-GBB-op-MJP-brief-171201.pdf>

Aanpassing 'spelregels' van de NAM voor de afhandeling van 'oude gevallen'

Zoals bekend vallen schades die voor 31 maart 2017 zijn aangemeld niet onder het nieuwe schadeprotocol. De minister heeft met de NAM afgesproken dat de laatste alle meer dan 6.000 zaken nog voor 1 juli afhandelt en wel op een ruimhartige manier. De spelregels voor deze afhandeling zijn in de laatste weken aangepast. De wijze van afhandeling is beschreven op <https://www.nam.nl/nam-en-de-samenleving/groningen-gasveld-specifieke-regelingen/aanbod-oude-schademeldingen-door-nam.html>. Hier zijn de precieze spelregels te vinden, ook in de vorm van 'vraag en antwoord'.

Mede op aandringen van de GBB, heeft de NAM zich alsnog bereid verklaard zaken waarbij de eigenaar zich niet kan vinden in het aanbod van de NAM aan de arbiter voor te leggen. Bij schades kleiner dan €25.000 moet de eigenaar dit zelf doen; bij schades groter dan €25.000 draagt de NAM zelf zorg voor de aanmelding bij de NAM. Wordt de zaak voorgelegd aan de arbiter, dan vervalt het aanbod van de NAM.

De eigenaar moet op dit punt dus een goede afweging maken. **We adviseren de spelregels goed te lezen!**

Om het aanbod van de NAM goed te kunnen beoordelen verdient het in veel gevallen aanbeveling zelf een aannemer een calculatie te laten maken van de herstelkosten van de vermeende schade. Van dit geld moet de schade kunnen worden hersteld.

Melden bij de GBB

Om te kunnen beoordelen of alles wel goed verloopt, houdt de GBB graag de vinger aan de pols. We verzoeken mensen die onder deze regeling 'oude schades' vallen **en hier slechte ervaringen mee hebben dit te melden bij de GBB** (contact@groninger-bodem-beweging.nl).

Wij geven dit door aan de minister die dan kan ingrijpen.

Persbericht "Lancering Erfgoedloket Groningen"

Groningen, 8 maart 2018

"Lancering Erfgoedloket Groningen"

Vanmiddag zijn in Appingedam twee regelingen voor monumenten in het aardbevingsgebied feestelijk gepresenteerd. Minister Ingrid van Engelshoven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en gedeputeerde Fleur Gräper presenteerden, mede namens de Nationaal Coördinator Groningen Hans Alders, twee subsidieregelingen voor eigenaren van rijksmonumenten in het aardbevingsgebied én het Cultuurfonds (*in de vorm van een lening*) voor eigenaren van gemeentelijke monumenten en karakteristieke panden. De regelingen zijn bedoeld voor het instandhouden van het cultureel erfgoed in Groningen.

Erfgoedloket

Tegelijkertijd is stilgestaan bij de oprichting van het Erfgoedloket Groningen: sinds januari 2018 volledig operationeel en nu dus ook officieel gelanceerd!

Het Erfgoedloket Groningen ondersteunt alle eigenaren en bewoners van monumentale panden in het aardbevingsgebied bij instandhouding van hun gebouw in relatie tot schadeherstel en versterking.

Het Erfgoedloket heeft een belangrijke rol in de voorlichting over de subsidieregelingen en het Cultuurfonds voor monumenten in Groningen. Eigenaren en bewoners van monumentale gebouwen in het aardbevingsgebied kunnen bij het Erfgoedloket namelijk terecht met vragen over deze regelingen. Daarnaast zal het Erfgoedloket actief eigenaren op de hoogte brengen van de regelingen en adviseren op de wijze waarop eigenaren de regelingen kunnen aanvragen.

Dit doet het Erfgoedloket onder andere door samen met de Nationaal Coördinator Groningen en de Provincie Groningen bijeenkomsten te organiseren en de eigenaren persoonlijk te woord te staan om ze zo op weg te helpen bij hun vragen. Na de zomer zal in elke gemeente van het aardbevingsgebied zo'n bijeenkomst worden georganiseerd.

Naast informatie over de subsidieregelingen voor rijksmonumenten en het Cultuurfonds, kunnen eigenaren en bewoners bij het Erfgoedloket terecht met vragen over regelgeving, procedures, duurzaamheid, herbestemming en/of financieringen in relatie tot de versterkingsopgave of

schadeherstel.

Contact Erfgoedloket

Het Erfgoedloket is te bereiken op het telefoonnummer **050 313 27 09**
of via het e-mailadres info@erfgoedloketgroningen.nl.

De trucs van de Olie en gasbedrijven; vervuilen en bagatelliseren

Op 19 maart jl. was de documentaire "Die Tricks der Öl und Gaskonzerne, Verschmutzen und verharmlosen" te zien op de Duitse zender NDR. In deze documentaire wordt nog een andere kant van de gaswinning belicht. Niet alleen de kans op aardbevingen maar ook de kans op het omhoog brengen van schadelijke stoffen bij het winnen van gas en olie. Stoffen die kankerverwekkend kunnen zijn bijvoorbeeld.

Aardgas en olieproducenten beloven een veilige gaswinning en installeren hun boorplaatsen kriskras door Noord Duitsland. Toch gaat er regelmatig iets fout, met gevaarlijke gevolgen voor mens en omgeving, blijkt uit deze documentaire.

Worden we ziek van de gas-en aardoliewinning?

Presentator Jo Hiller van het Duitse tv station NDR onderzoekt met welke marketing trucjes de grote concerns werken. Hij bekijkt of de aangegeven 'veilige winning voor de omgeving van mens en milieu' echt klopt of dat de gaswinning burgers in het betreffende gebied juist ziek maakt. Hij laat in deze documentaire zien met welke marketingtrucjes de grote concerns de schijn van veiligheid op weten te houden. Zo ontmoet hij artsen die het verspreiden van medische desinformatie bekritisieren.

In opdracht van NDR zijn testen gedaan in een laboratorium. De uitkomsten hiervan bewijzen dat in de omgeving van boorlocaties schadelijke stoffen in het milieu belanden. De aardbevingen in de buurt van aardgaswinning locaties staan hier vermoedelijk mee in samenhang. Jo Hiller praat ook met bewoners van huizen die getroffen zijn door aardbevings schade. Na zijn uitgebreide onderzoek confronteert hij de verantwoordelijke bij de gas en olieconcerns met zijn bevindingen.

Ondanks dat de documentaire in het Duits is, is hij goed te volgen en zeker de moeite van het bekijken waard.

Bekijk de Duitstalige documentaire hier:

<https://www.ndr.de/fernsehen/Die-Tricks-der-Oel-und-Gaskonzerne,doku1074.html>

CHEQUE

OLDENHOF
www.kookwinkel.nl

TER WAARDE VAN

€ 700,00

AANGEBODEN AAN

 Groninger
Bodem Beweging

Subscribe

Past Issues

Transl

Steun vanuit onverwachte hoek

Af en toe krijgen wij steunbetuigingen uit het land. Een hele leuke was die van het familiebedrijf Oldenhof met kookwinkels in Hilversum, Amersfoort en Zwolle. In de maand februari doneerden zij per verkochte pan €1,- aan de Groninger Bodem Beweging. Dit leidde uiteindelijk tot een donatie aan de GBB van €700,-.

We zijn hier erg blij mee. Het laat ook zien dat er in het land wordt meegeleefd met de problemen hier.

Dus van harte bedankt familie Oldenhof!

Contact GBB

Mailcontact heeft de voorkeur.

Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Leden kunnen ook telefonisch contact opnemen:

op maandag van 14:00 tot 16:00 uur, en

op dinsdag van 19.30 tot 21.30 uur

op telefoonnummer **06 2161 5080**.

Indien gewenst is het dan ook mogelijk om een afspraak te maken voor een uitgebreider gesprek op het kantoor van de Groninger Bodem Beweging.

Het kantoor- en postadres is Stationslaan 8, 9919 AB Loppersum.

NB De pers kan bellen naar **06 1726 8247**.

NB Voor individuele hulp en ondersteuning rond schade, versteviging en regelingen is er Stut-en-Steun,

Spoorbaan 1, 9901 DD Appingedam, welkom@stutensteun.nl, 050 211 2044.